

Psykopater vil aldri bli normale mennesker

KRISTIN FLOOD
ROLF CHR. ULRICHSEN
(foto)

De er i oss og blant oss. Psykopatene. Men når trekkene blir mange i antall og viser seg ofte, når de overtar og befester en person, er psykopaten en realitet. Et distruktivt mærkitt for sine omgivelser.

Ingen har evne til å avgjøre om man er psykopat. Hvis man så er, vil ens egen følelse av vellykkethet og ufeilbarlighet overskygge alt og være total. Man er jo i egne øyne verdens mest omgjengelige og hyggelige menneske. Det er bare enkelte andre som iblant ikke forstår det. Og som med usakelige argumenter kritiserer og feiltolkjer en. Men man vet å svare. Det spiller dessuten ingen rolle. Det er nemlig ingen tvil om at man selv har rett.

Varig tilstand

Psykopati — en av psykiatriens skremmende og uhelbredelige varige tilstander. En tilstand der smerten føles hos omgivelsene, ikke hos pasienten selv. En tilstand som angriper psykopatens følelser, drifter, vilje, men ikke dets intellekt. En tilstand som forvrenger sjellevet. En personlighetsforstyrrelse ofte med en intelligent hjerne.

A-Magasinets ukentlige Jeg-spalte har fått inn et skred av leserbrev i kjølvannet av sine senere innlegg om psykopater. Dr.med. Hans Jakob Stang, som sammen med dr.med. Bertold Grünefeld redigerer spalten, bekrefter at psykopater vanligvis aldri vil kunne bli normale mennesker.

— Vi har ingen behandling mot psykopati. Vi vet at tilstanden trolig oppstår som følge av påvirkning i tidlige barneår. Vi vet at den forekommer hos voksne, ikke hos barn og unge. Vi kan stille diagnosen, men ikke helbrede, sier Hans Jakob Stang, som understreker at selv om begrepet og diagnosen er internasjonal, er det stor strid

— *Psykopaten har ofte to ansikter, et ute og et annet hjemme. Tyrannen og sjarmøren i samme person, sier dr.med. Hans Jakob Stang, som har mottatt en rekke brev til A-Magasinets Jeg-spalte om problemet psykopati.*

blant fagfolk om bruken av den. Enkelte bruker heller betegnelsen karakternevrose.

Gradsforskjell

Psykopati forekommer i grader. Mange har enkelte psykopatiske trekk. Hvem vil for eksempel ikke forsvere seg når kritikken hagler. Psykopati kan derfor ikke kjennetegnes ved enkelttrekk. Heller ikke ved enkelttilfeller eller enkeltsituasjoner. En psykopat kan bare gjenkjennes ved gjentagelse. Ved at flere såkalte psykiske trekk opptrer igjen og igjen og er en fundamental del av personligheten.

— Bare psykopatens aller nærmeste merker dette, enten det er familie, nære venner eller kolleger. Psykopatens selvsikkerhet, verbale

styrke og intelligens skjuler symptomene for resten av omverden, sier Hans Jakob Stang.

5–10 prosent

— Psykopatenes «ofre» er i en fortvilet situasjon. Mange som lever med en psykopat mener at den eneste løsning er å komme seg vekk fra dem før de selv tilintetgjøres. «Ofrene» tviler ofte på sin egen dommekraft. Det kan være en lettelse å høre om andre i samme situasjon. Mellom 5 og 10 prosent av befolkningen er psykopater, sier Stang.

De mest fremtredende psykopatiske trekk viser seg når personen:

- Strever etter å utøve makt over andre. Er ofte utspekulert, løgnaktig og manipulende.

- Har dårlig kontroll over følelsesutbrudd. Kort lunte.
- Legger alltid skylden på andre. Har selv aldri skyld.
- Er alltid selv feilfri. Kritikk er alltid urettferdig angrep.
- Har ingen innsikt i egne svakheter. Søker aldri råd og hjelp.
- Tolker omverdenen på en annen måte enn de fleste andre.
- Mangler følelsesmessig innlevelse i og medfølelse for andre.
- Har problemer med å binde seg. Følelsesmessig ustabil.
- Er ustabil i arbeidet. Sier ofte opp på grunn av «håplose» kolleger.
- Har behov for å tilfredsstille akutte behov i øyeblikket. Virker derfor ofte barnslig i sin adferd.